

K čemu předmět sloužil?

Vzdělávací cíl: Žáci si vyzkouší práci pravěkého archeologa/archeoložky. Prostřednictvím analýzy artefaktu odhalí jeho funkci.

Klíčová slova: život pravěkých lovců, každodennost, příčiny a důsledky, formulujeme a ověřujeme hypotézu

Práce s jednotlivými slidy:

Poznámky:

1 ZKOUMÁNÍ FOTOGRAFIE (2 min.)

Prohlížení fotografie s pomocí lupy.

Žáci se vžívají do role archeologa a postupně odhalují povahu a účel předmětu. V prvním kroku si předmět musí bedlivě prohlédnout.

2 POPIS PŘEDMĚTU (5 min.)

Označování důležitých postav a prvků na fotografii a jejich popis.

Žáci pokračují v práci archeologa, po observaci přistupují k popisu. Instrukce jim má pomoci v kladení otázek a v zaměření pozornosti: na barvu, tvar, velikost nebo materiál artefaktu.

Žáci si mohou všimnout trojúhelníkového tvaru předmětu, malé velikosti, kamene jako materiálu, ze kterého je předmět vyroben. Mohou reflektovat potenciální ostrost.

3 FORMULOVÁNÍ HYPOTÉZY (3 min.)

Formulování hypotézy ohledně účelu předmětu do textového pole.

Žáci mohou po pozorování a popisu přistoupit k interpretaci. Měli by vycházet ze svých předchozích poznámek.

Pokud v tento okamžik ještě nedomyslí, že se jedná o hrot šípů, nejedná se o chybu. Jako archeologové teprve vyslovují svou první hypotézu.

4 ZKOUMÁNÍ DALŠÍCH PRAMENŮ (5 min.)

Prohlížení fotografií a vyznačování prvků, které pomohou určit, k čemu předmět sloužil.

V rekonstrukcích i dochovaném uměleckém díle je artefakt předveden v kontextu svého původního užití. Nyní by tedy už mělo být zjevné, že se jedná o hrot šípů. Galerie ale naznačuje i další, širší společenský kontext artefaktu: jeho výrobu, status, potažmo užití. Detail šípů dokládá, že hrot je jen fragmentem původního předmětu, jehož různé části podlely zkáze. Rekonstrukce lovce odkazuje k faktu, že šípy disponovali především lovci, což zase mohlo mít vliv na děbu práce či vnitřní hierarchii společnosti. Prehistorická malba pak aktualizuje kontext lovu.

5 ŠKÁLOVÁNÍ TEZÍ (5 min.)

Žáci interpretují, k čemu předmět sloužil. Zvětšují a zmenšují teze podle toho, jaký měl předmět pro pravěké lidi přínos či jaké obtíže přinášel.

Žáci se zamýšlejí nad širšími dopady používání šípů. Zdůraznit jako prospěšné mohou lov zvěře na dlouhou vzdálenost, obranu před lidskými nepřáteli, rychlejší a efektivnější způsob boje, vyjádření společenské příslušnosti či usnadnění lovu zvěře. Jako nepříjemnosti žáci mohou označit dlouhý trénink lukostřelby, větší zručnost při štípání kamene. Odpovědi mezi žáky se mohou lišit, např. rychlejší a efektivnější způsob boje mohou označit jako prospěšné i jako nepříjemnost. Záleží, jak si odpověď dokáží obhájit.

6 INTERPRETACE PRAMENŮ (5 min.)

Žáci na základě předchozí analýzy pramenů odpovídají do textového pole na rámcovou otázku: ? K čemu předmět sloužil?

Žáci využívají svá pozorování z předchozích dvou slidů a revidují svoji předchozí tezi, k čemu předmět sloužil, a argumentují na podporu svých závěrů.

Další možnosti zapojení do výuky:

- Hra s pazourkem. Pokud máte ve škole pazourek (např. v kabinetu přírodopisu), nechte ho mezi žáky kolovat. Pokud je ostrý, můžete s ním říznout např. do papíru. Změnili byste odpovědi poté, co jste si vyzkoušeli práci s pazourkem?*
- Střelba z luku. Pokud máte možnost vyzkoušet si střelbu z luku, využijte toho. Změnili byste odpovědi poté, co jste si vyzkoušeli střelbu z luku?*